

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بررسی کیفیت مهارت های اخلاقی و ارتباطی دانشجویان پرستاری از دیدگاه بیماران

سپیده محمدی دانشجوی دکتری پرستاری

ضرورت پژوهش

- مراقبت پرستاری با هدف بهبودی و سلامت مددجو، نه تنها به نیازهای جسمی مددجو توجه دارد، بلکه کلیه نیازهای عاطفی، روحی و اجتماعی مددجو را نیز در بر می‌گیرد.
- اجزای اصلی رفتارهای مراقبتی در رشته پرستاری شامل اجرای تکنیک‌های درمانی به صورت ماهرانه و دقیق، ایجاد ارتباط صحیح بین پرستار و بیمار و انتخاب درست گزینه‌های مختلف حین مراقبت و عمل در بالین به صورت اخلاقی می‌باشد.

ضرورت پژوهش

- هر چند که کیفیت رفتارهای مراقبتی در پرستاران اهمیت بالایی دارد، اما متأسفانه با وجود برخورداری پرستاران دانش آموخته از مبنای علمی و نظری کافی، این افراد در محیط‌های بالینی از کارایی و مهارت کافی برخوردار نیستند و کیفیت مراقبت‌های پرستاری همچنان مورد نقد است.
- کیفیت مراقبت‌های پرستاری خصوصاً رعایت اخلاق پرستاری و ارتباط با بیمار از دغدغه‌های اصلی مدیران در آموزش پرستاری است.

ضرورت پژوهش

- دانشجویان پرستاری در دوره کارآموزی آماده می‌شوند تا مسؤولیت‌های پرستار شایسته را آموخته و انجام دهند. اما از میان رفتارهای مراقبتی دانشجویان پرستاری مساله اخلاق و ارتباط با بیمار از مسائل چالش برانگیزی بوده که بر اساس مطالعات مختلف بیماران رضایت کافی از آن نداشتند.
- لذا لزوم بررسی کیفیت مراقبت ارائه شده در این حیطه ها و کشف نقاط ضعف و قوت ضروری بوده و پژوهشگر بر آن شد تا مطالعه ای با هدف تعیین کیفیت مهارت های اخلاقی و ارتباطی در دانشجویان پرستاری انجام دهد.

روش بررسی

- این مطالعه از نوع مقطعی توصیفی-تحلیلی است که بر روی ۲۰۰ بیمار بستری در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام یافته است.

معیارهای ورود به مطالعه:

- بیمار حداقل ۱۸ سال داشته باشد.
- سواد خواندن و نوشتن داشته باشد.
- بتواند به زبان فارسی صحبت کند.
- توانایی برقراری ارتباط داشته باشد.
- حداقل سه روز تحت مراقبت دانشجویان پرستاری دوره عرصه بوده باشد.
- مشکلات ارتباطی نظیر نابینایی، ناشنوایی، عدم توانایی در تکلم و همچنین اختلال روانی و ذهنی نداشته باشد.

ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش:

- پرسشنامه اول «مشخصات فردی» نمونه‌ها (سن، جنس، سطح تحصیلات) را شامل می‌شود.
- پرسشنامه دوم «کیفیت اخلاق و ارتباط در پرستاری»: این پرسشنامه محقق ساخته بوده و دارای ۲۲ گویه در ۲ زیرمقیاس ارتباط با بیمار (۱۲ گویه) و اخلاق پرستاری (۱۰ گویه) بوده است.

روش امتیازدهی به ابزار پژوهش

- هر سؤال براساس مقیاس لیکرت از بیشتر اوقات =۴ تا هرگز =۱ رتبه‌بندی شده است.
- امتیازات حاصل از نمره کل پرسشنامه و همچنین هر زیرمقیاس نیز به صورت جداگانه محاسبه و براساس ۳۳٪ بالا، وسط و پایین در سه طبقه خوب، متوسط و ضعیف قرار گرفت.

روش امتیازدهی به ابزار پژوهش:

ضعیف	متوسط	خوب	سطح متغیر
۱۲-۲۴	۲۵-۳۶	۳۷-۴۸	ارتباط با بیمار
۱۰-۲۰	۲۱-۳۰	۳۱-۴۰	اخلاق پرستاری

روایی و پایایی ابزار پژوهش:

- برای تعیین **روایی** پرسشنامه از روایی محتوا استفاده گردید. بدین صورت که پرسشنامه تنظیم شده، در اختیار ۱۰ تن از اعضای هیأت علمی متخصص در این زمینه قرار گرفت و پس از دریافت پیشنهادهای آنان، اصلاحات لازم به عمل آمد.
- به منظور تعیین **پایایی**، انسجام درونی پرسشنامه بررسی شد. بدین صورت که پرسشنامه توسط ۲۰ تن از بیماران تکمیل و پس از تجزیه و تحلیل آماری میزان آلفای کرونباخ ۰/۸۹ تعیین گردید.

روش کار پژوهش:

- پژوهشگر با توجه به جدول زمان بندی دانشجویان دوره عرصه پرستاری دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه تهران به محیط پژوهش رفته و نمونه های خود را به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب کرد.
- از میان بخش هایی که دانشجویان دوره عرصه واحدهای عملی خود را می گذرانند بخش های ICU، CCU و اورژانس به علت واجد شرایط نبودن بیماران برای پاسخ گویی به پرسشنامه از فرایند نمونه گیری حذف شدند و نمونه گیری در بخش های داخلی غدد، داخلی قلب و عروق، جراحی عمومی، جراحی مغز و اعصاب و دیالیز انجام یافت.

روش کار پژوهش

- با توجه به برنامه زمانی دانشجویان دوره عرصه پرستاری، روش کار طوری برنامه‌ریزی شد که هر گروه از دانشجویان تنها یک بار در مطالعه سنجیده شوند و گروه‌های مختلف دانشجویان ترم عرصه در این مطالعه شرکت داده شوند.
- برای پیشگیری از سوگیری، دانشجویان از انجام پژوهش در بخش اطلاعی نداشتند تا تغییری در رفتار مراقبتی آن‌ها ایجاد نشود.

روش کار پژوهش

- قابل ذکر است که قبل از پر کردن پرسشنامه توسط بیماران، به صورت موکد به آنان توضیح داده شد که این پرسشنامه صرفاً جهت بررسی دانشجویان پرستاری بوده و رفتارهای مراقبتی پرستاران بخش مورد نظر نمی باشد.

معیارهای اخلاقی در پژوهش

- پژوهشگر پس از کسب اجازه از مسؤولان دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه تهران و مسؤولان بیمارستان با توجه به جدول زمان بندی دانشجویان دوره عرصه پرستاری دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه تهران به محیط پژوهش رفت.
- بیماران توضیحات کاملی در ارتباط با اهداف، روش پژوهش و نحوه تکمیل پرسشنامه ها دریافت نمودند و در صورت تمایل به شرکت در مطالعه، رضایت کتبی از بیماران کسب گردید.

تجزیه و تحلیل آماری پژوهش

- داده‌های حاصل از پژوهش به کمک نرم‌افزار کامپیوتری SPSS v.16 استفاده شد.

نتایج پژوهش

متغیر		فراوانی	درصد
جنس	زن	۹۲	۴۶
	مرد	۱۰۸	۵۴
	جمع	۲۰۰	۱۰۰
سن	۲۰-۳۰	۳۱	۱۵/۵
	۳۱-۴۰	۲۸	۱۴
	۴۱-۵۰	۵۱	۲۵/۵
	۵۱-۶۰	۶۵	۲۳/۵
	بالتر از ۶۰	۲۵	۱۲/۵
	جمع	۲۰۰	۱۰۰
سطح تحصیلات	ابتدایی	۴۰	۲۰
	راهنمایی و دبیرستان	۷۱	۳۵/۵
	دیپلم و فوق دیپلم	۶۵	۳۲/۵
	لیسانس و بالاتر	۲۴	۱۲
	جمع	۲۰۰	۱۰۰

نتایج پژوهش

متوسط امتیاز کسب شده در هر حیطة

با امتیاز ۲۹ در سطح متوسط

با امتیاز ۲۴ در سطح متوسط

ارتباط با بیمار
(۱۲-۲۴) ضعیف
(۲۵-۳۶) متوسط
(۳۷-۴۸) خوب

اخلاق پرستاری
(۱۰-۲۰) ضعیف
(۲۱-۳۰) متوسط
(۳۱-۴۰) خوب

نتایج پژوهش

گویه هایی که کمترین امتیاز را کسب کردند

ارتباط با خانواده و همراهان بیمار
معرفی خود به بیمار در شروع شیفت کاری
توضیح رویه قبل از اجرا بر روی بیمار

ارتباط

آموزش مناسب به بیمار و خانواده وی
احترام به فرهنگ و آداب و رسوم بیمار
فرصت دادن به بیمار در ابراز احساسات و صحبت در مورد
بیماری اش

اخلاق پرستاری

نتیجه گیری

- براساس یافته‌ها از دیدگاه بیماران دانشجویان از سطح مطلوبی در زمینه اخلاق و ارتباط با بیمار برخوردار نبودند. لذا پیشنهاد می شود تا نظام آموزش پرستاری کشور ضمن توجه به جنبه های مهارت بالینی در رشته پرستاری، به جنبه‌های اخلاق و ارتباط با بیمار که از مهم ترین ارکان مراقبت شایسته و جامع نگر است توجه به عمل آورده و دروسی در این راستا در برنامه آموزشی دانشجویان قرار دهند.

با تشکر از توجه شما

